REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ.

# GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiecare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe trei lunĭ 6 coróne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și insertiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 238. Brașov, Miercurĭ 30 Octomvrie (12 Noemvrie). 1902.

## Școlele nóstre.

II.

(*S*) Am vorbit în articolul premergĕtor de causele relelor, ce se ivesc pe terenul învĕțămêntului nostru poporal, cause ce rod la rădĕcina lui.

Adĭ vom încerca a cerceta, carĭ anume pot fi aceste cause.

După părerea nóstră causele neajunsurilor sunt:

*a)* Lipsa organisației, a normelor bisericescĭ școlare — mai ales la greco-uniți — prin carĭ sĕ fie scutițĭ cei bunĭ de orĭ-ce volnicie, vină ea de sus, séu de jos de la popor, cei nepăsătorĭ sĕ fie constrînșĭ la împlinirea datorințelor lor, ér aceia cărora le place a umbla pe căi strîmbe, sĕ fie silițĭ a umbla pe calea cea dréptă

Cu circulare compuse în timpul mai nou, în cele mai multe casurĭ de ómenĭ, carĭ n'au nicĭ o ideie de nĕcazurile preoților și învĕțătorilor dela sate, nu se mai póte guverna biserica și învĕțămêntul în mod dorit și pretins de timpul în care trăim.

Stările bisericescĭ-școlare strigă după o organisație sănĕtósă, în care — în ce privesce pe gr. unițĭ — sĕ i-se dea teren cuvenit de activitate și influință și inteligenței mirene. Décă romano-catolicii, cei atât de puternicĭ în numĕr, avere și inteligență, reclamă cu voce tare autonomia, ca sĕ se pótă apĕra și sĕ pótă înainta după dorință, cum sĕ nu dorescă autonomia Românii gr. unițĭ, carĭ de atâta timp însetoșéză după ea!

*b)* Lipsa de conducere și de inspectare a șcólelor nóstre prin ómenĭ de specialitate.

Biserica dă preotului și protopopului pré destul lucru; nu se póte aștepta dela ei, ca fără plată și peste putință sĕ visiteze și dirigeze șcólele, așa cum o pretinde acésta învĕțămêntul poporal.

*c)* Plățile cele de tot slabe ale învĕțătorilor și modul și mai slab cum se adună și se dau în mâna învĕțătorilor.

Un servitor de cancelarie, care n'are altă cualificațiune și învĕțătură decât că a fost caporal în armată, este mai bine plătit, decât cei mai mai mulțĭ învĕțătorĭ poporalĭ confesionalĭ, și are serviciu fără asĕmĕnare mai ușor.

*d)* Nu se dă, pe lângă plată, și cinstea cuvenită învĕțătorilor noștri In loc sĕ-l ridicăm pe învĕțător în ochii lui proprii, îl umilim și apĕsăm, facem un soiŭ de domestic din el. Invĕțătorii cei harnicĭ și conscii de chiemarea și demnitatea lor, nu sunt plăcuțĭ, de aceea ei se și împuținéză mereu și locul lor îl ocupă azbuchierii cei mai obscurĭ, carĭ apoi numai rugăciunile le pot preda în școlă.

*e)* formarea învĕțătorilor noștri, adecă preparandiile nóstre, încă lasă mult de dorit. Elevii duc cu sine în aceste institute prea puțină pregătire și ies din ele cu prea puțină cualificațiune. Causa este lipsa mijlócelor trebuinciόse pentru a plăti bine puterile didactice și a provedé întocmai cu cele trebuinciόse pe elevĭ.

*f)* Modul, cum se esercéză la noi disciplina față de învĕțătorĭ.

Décă învĕțătorul, soția séu copiiĭ lui n'au nefericirea de a veni în conflict cu preotul, protopopul și cu ai lor séu cu cutare gura-satului dintre poporenĭ, séu e chiar destul de isteț a-se îmbuni cu tótă lumea, póte face cu 'școla ce va vré, că nimenĭ nu-i dice un cuvênt rĕu; dér de se va împiedeca de cutare dintre aceia, fie și în lucrurile cele mai private și îndepărtate de școlă și de scopul ei, atuncĭ vai de capul lui. Tóte vorbele și faptele comise în decĭ de anĭ, carĭ nu i-s'au imputat și reprobat păn'aci nicĭ c'un cuvênt, de-odată i-se prefac în pĕcate grele și cea dintâiŭ pedépsă, care îl ajunge, este, că îl scot din sat și-l lipsesc de post. De pedepse treptate și de rigóre dréptă în aplicarea disciplinei, prin carĭ sĕ se taie calea înveninării lucrurilor, și perderei omului și familiei lui, nicĭ vorbă nu e.

Apoi de se face icĭ-colo — de regulă sub presiunea legei séu a împrejurărilor — câte ceva pentru îmbunătățirea stării materiale a învĕțătorului, cugetăm că Dumnedeu scie ce jertfe și binefacerĭ am adus învĕțătorimei și așteptăm dela ea nu sciu ce mulțămită și căciulirĭ, uitând cu totul, că, décă facem ceva pentru bisericile și școlele nóstre, pentru noi facem, și că nu preoții și învĕțătorii au trebuință de noi, ci noi de ei, décă vrem sĕ avem bisericĭ și școle bune, popor moral și deștept.

Tóte aceste fac, ca: „*quem dii odere, paedagogum fecere*“ și că cine póte, nu merge la dăscălie; ér cine a cădut în ea, se încércă sĕ scape de ea.

Invĕțătorii cei calificațĭ și dintre aceștia cei conscii de chemarea lor și consciențioșĭ, devin din ce în ce mai rarĭ. Locul lor îl ocupă ómenĭ fără cualificațiune și chiemare, carĭ perd vremea în școlă, ca sĕ-șĭ câștige ceva. Aceștia nu se prind cu popa, protopopul și cu sfetnicii satului. Nu pun pe părințĭ la pedepse pentru absențele copiilor. Sunt bunĭ, ascultătorĭ, nu fac rĕu nimĕnui, decât *școlei și învețămêntului paporal*.

Pe astă cale în 50 de anĭ ajungem fără de școle confesionale și naționale. Politica de adĭ, dușmană desvoltării nóstre naționale, nu trebue sĕ facă nimic, ci sĕ ne lase numai pe noi a face, mai corect *a nu face*.

*Videant consules!*

---

„Gotterhalte“. *Bartha* Miklos scrie în „Magyarország“ de la 9 Noemvrie, despre imnul „Gotterhalte“. Etă ce dice, între altele:

„Ce vréu cu acest „Gott erhalte“? Nouĕ nu ne trebue. Pe noi ne supĕră. Ne mână sângele 'n obraz. Ni-se reamintesc furcile. Ne scóte din mormênt pe Haynau, mișelul, și pe Felix Schwarzenberg cel cu mânĭ sângeróse. La ce bun sĕ ni-se invóce mereu epoca când' națiunea și casa domnitóre pline de ură se priveau cu ochĭ de lup. Au uitat dóră, că atuncĭ când a venit rêndul la frângerea pânei, națiunea a rĕmas de-asupra? Nu-șĭ mai aduc aminte de ascuțișul sabiei Ungariei? Au uitat, că plângênd a trebuit sĕ alerge după ajutor muscălesc? Vĕl am pus asupra trecutului. Insĕ reciproc. De ce ridică mereu acel vĕl? Chiar și la serbarea Matia! Cum concórdă „Gott erhalte“ cu regele Matia? Căcĭ Matia a scos afară din Viena pe împĕratul“.

---

## Baronul Desideriu Banffy asupra protestantismului.

In calitatea sa de prim-curator al districtului bisericesc reformat din Transilvania, baronul Des. Banffy a rostit Sâmbăta trecută în Clușiŭ, cu ocasiunea deschiderei adunării generale a acestui district un discurs, care a provocat sensație. Etă mersul ideilor desvoltate de Banffy, carĭ sunt simptomatice în ceea-ce privesce disposiția spiritelor în tabĕra Maghiarilor de religiunea reformată:

Cu îngrijire vedem eșind la lumină din speluncile aprópe uitate, umbrele amenințătóre ale unui trecut întunecos. Simțim, că trebue sĕ facem ceva și totușĭ stăm neorientațĭ; pentru-că noi carĭ totdéuna am fost protagoniștii liberalismului național patriotic în acéstă patrie, carĭ am crescut în atmosfera acelora, carĭ au propovĕduit binecuvêntările toleranței (?) religióse și confesionale, nu puteam crede, că va veni un timp, ca sĕ fim silițĭ a ne îngriji de credința nóstră, de liberul esercițiu al aceleia, de egalitatea și drepturile religiunei nóstre asigurate în legĭ strĕvechĭ și în §-ul 2 al art. XX de lege din 1848.

Trebue sĕ-mĭ ridic decĭ cuvêntul astădĭ de aicĭ, din scaunul presidial, ca pu-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

## Aemilius Zola.*)

De I. Antonelli.

Odată cu ivirea secolului XIX a vĕdut lumina dilei și poetul Victor Hugo (n. 26 Febr. 1802 — Tr.) Pe la mijlocul aceluiașĭ secol s'a născut Emil Zola (2 Aprilie 1840.—Tr.) Nu facem comparație între aceștĭ doi scriitorĭ, căcĭ nicĭ nu se pot compara doi bărbațĭ cu desĕvîrșire deosebițĭ în ceea-ce privesce mărimea geniului, liberalitatea sufletului, darurile muselor și puterea învăpăiată a minții. Primul mare Frances, care între multe alte greșelĭ, deși era de-o îngâmfare rară, a fost, pentru contimporanĭ și posteritate de-opotrivă, óre-cum vestitorul și poetul unei nouĕ libertățĭ,—a strălucit în lumina poesiei; al doilea s'a declarat a fi sacerdotele veritații, dér a atins cu mânile cele mai prihănite o fecióră din cele mai curate. Ce fecióră? Ce veritate a fost aceea, la altarul căreia s'a închinat el? Adevĕrul la el a fost identic cu pofta și licența; a zugrăvit, ce e drept, forte fidel, cu mult talent, cu vorbe elocuente, tot ce a fost mai rĕu și mai murdar în societatea omenéscă. Tot ce putredesce în fărădelegĭ și corupțiune, tot ce sufletul se îngrozesce a privi séu audi, el aduna cu cea mai mare sîrguință și povestia. De aicĭ a resultat, că tótă societatea coruptă, nu numai cea francesă, dér tótă mulțimea vițiósă de bărbațĭ și muierĭ din tóte țerile, alerga cu plăcere sĕ sórbă cărțile lui. Dintre aceștia s'au ales și adunat primele cete de cetitori, așa că o cohortă compusă din tot ce e mai stricat, i a proclamat primele lui triumfurĭ și i-a acordat cununa de laurĭ.

Cine a fost acel om, care a dobîndit între contimporanii sĕi o glorie atât de mare? S'a născut în Paris din părințĭ sĕracĭ: după-ce șĭ-a terminat studiile, mult a ostenit, câștigându-șĭ pânea de tóte dilele. Insĕ d'abia îșĭ câștigase atâta, ca sĕ pótă trăi liniștit, s'a simțit îndemnat la lucru prin un talent nu de tóte dilele. Atuncĭ a luat în mână condeiul acela nefast, cu care prin muncă neobosită și rodnică, aprópe în fie-care an producea cu o artă uimitóre atâția monstri îngrozitorĭ, spre mirarea cetățenilor, spre scandalisarea celor bunĭ și spre peirea multora.

Primele lui cărțĭ purtau titlurĭ încă puțin cunoscute: *Contes à Ninon*, *Confession de Claude*; curênd după aceea însĕ scriind un roman mai mare, al cărui titlu era *Assomoir*, fără veste se înălță pe aripele renumelui. O carte detestabilă, grozavă, obscenă, nu se póte mai ticălósă, și acésta cu atât mai vîrtos, cu cât scriitorul avea o mare putere a fantasiei și un stil sugestiv, așa că lucrurile în adevĕr vĕdute séu audite, séu inventate, ca: fărădelegĭ, crime, turpitudinĭ, cetitorul le contempla nu numai cetindu-le, dér așa dicênd privindu-le, și se îngrozea de ele. Prin descrierea vițiilor și mai ales a fărădelegilor fură captivate sufletele cetățenilor, autorul îșĭ făcuse clientelă, așa că a interprins pe urmă a descrie istoria unei familii numite *Rougons Macquart* în mai multe romane: *La fortune des Rougons*, *La conquète des Plassans*, *La curée*, *Le ventre de Paris* etc., continuând cu seria până la numĕrul douĕ-decĭ, dintre carĭ cele din urmă purtau numirea *La Debâcle* și *Le docteur Pascal*. Șĭ-a luat așa-dér sarcina de a descrie viéța plină de fărădelegĭ a atâtor bărbațĭ și muierĭ, carĭ coborînd din nisce străbunĭ stricațĭ, se tăvăliau împinșĭ de fatalitate în tóte noroiurile corupțiunei. Romanul acesta familiar se petrece în epoca imperiului reînoit al Napoleonidilor și se desfășóră în decursul mai multor anĭ, sub Napoleon III, până la desastrul cel mare al Francesilor de la 1870, când s'a ruinat imperiul. In aceste romane, maniera lui nouă de a scrie, a raportat triumful și a fost numită „*naturalism*“ de către toțĭ desmățații, carĭ în unanimitate declarară pe Zola de șeful acestei școle. Cu tóte acestea înălțarea acésta, Zola n'a putut-o obține fără o permanentă împotrivire: căcĭ se sculaseră contra lui nu numai rivalii gloriei literare, ci mai ales toțĭ scriitorii cinstițĭ și toțĭ

*) In Roma apare deja în al V-lea an revista latinéscă „V o x U r b i s“ în editura cavalerului iubitor al classicismului Aristide L e o n o r i (Via Alessandrina 87). Revista apare de 2 orĭ pe lună, ér abonamentul pentru Austria este 15 cor. In numĕrul XXI Kal. Nov. vedem publicat articolul de mai sus. asupra lui Emil Zola, pe care îl dăm aicĭ în traducere.

nênd la o parte divergențele, sĕ ne dăm silința cu un suflet și cu o inimă, ca sĕ nu ne ia cu sine curentul. Era un timp, mai ales când ocupam loc în postul acela politic atât de espus, când credeam, că nu e corect, sĕ fac declarații la adunări parțiale de ale unei confesiunĭ, carĭ ar pute fi interpretate ca avênd tendințe politice; dér atuncĭ încă nu erau timpurile atât de seriόse.

Óre noi protestanții sĕ nu privim cu îngrijire în viitor, *decă la congresul catolic, sĕ proclamă fără contradicere recatolisarea Ungariei?* Nu este acésta o provocare a umbrelor amenințătóre ale trecutului întunecos? Óre nu s'a violat egalitatea și reciprocitatea, aicĭ în Clușiŭ, acuma de curênd, când prelatul bisericei catolice a refusat sĕ participe la sfințirea stégului, care pórtă numele fericitei nóstre regine, alăturea cu servitorii bisericelor necatolice? Er noi am fost destul de slabĭ, a tolera acésta și a lasa sĕ rĕmână tot el biruitor, căcĭ a reușit sĕ sĕvêrșéscă sfințițirea înainte și singur, cu escluderea preoților, ba chiar a episcopilor celorlalte bisericĭ, ne rĕmânênd pentru noi, decât nisce formalitățĭ sĕvêrșite în presența Archiducelui, ér membrii guvernului asistau fără sĕ se scandaliseze și fără sĕ se arate surprinșĭ.

Óre putem privi liniștițĭ. cum chestiunea titlului de „Episcop al Transilvaniei“ a fost resolvată contra drepturilor nóstre?

Reciprocitatea. cere ca avantagele de carĭ se bucură bisericele catolice sĕ se dea și celorlalte confesiunĭ, sarcinile pe carĭ le pórtă acatolicii, sĕ le pórte și catolicii, distincțiile sociale, de carĭ se bucură episcopii catolicĭ, sĕ fie acordate și episcopilor necatolicĭ!

Trebue sĕ se sĕvêrșéscă regularea raporturilor între biserică și stat, cum a cerut'o Deak Ferencz înainte de 30 anĭ.

Epoca modernă nu e permis sĕ scie de ereticĭ. carĭ ar trebui pedepsițĭ, nici purtătorĭ de sarcinĭ inferiorĭ, degradațĭ din causa religiunei lor, cinumai de cetățenĭ cu drepturĭ egale. Cu tóte acestea și în ciuda art. 43 din 1895 despre liberul esercițiu al religiunei, vedem, că individii trecuțĭ la religiunea catolică se bucură de avantage, sunt pușĭ în slujbe, ér cei trecuțĭ la legea protestantă, mai ales, decă au fost preoțĭ orĭ învĕțătorĭ sunt nedreptățițĭ pe față. Catecheții catolicĭ sunt plătițĭ din visteria statului, ér necatolicii numai după multe sforțărĭ, decă reușesc a obține pentru catecheții lor nisce sfărmăturĭ.

Am încredere, că decă vom cere respectarea drepturilor nóstre, nu vom fi singurĭ, ci vor fi cu noi și *catolicii liberalĭ* și patrioticĭ. Am întreprins pașii necesarĭ, ca sĕ procedăm în înțelegere și cu *evanghelicii augustanĭ.*

Nu pot tăgădui, că funcțiunea înaltă politică, ce am avut-o, me stingheresce în a lua o posiție hotărîtă, căcĭ doresc, ca sĕ nu întroducem politica în biserică și sĕ nu formăm partide după confesiunĭ, dér cu tóte acestea trebuia sĕ-mĭ ridic cuvîntul, căcĭ a sunat ultima óră. Trebue sĕ luăm posiție consciențĭ și hotărâțĭ, însĕ cum a dis și Deák. cu energia trebue împreunată și precauțiunea. Dreptul și legea e cu noi. Cu noi este Dumnedeu! Cine e contra nóstră?

Am speranța, ca revisuirea legilor nóstre va contribui la întărirea credinței nóstre. Avem nevoie de acésta, pentru-că timpurile sunt grele, grijile vieții s'au înmulțit și de aceea avem trebuință de *stăruință neclintită calvinéscă*, decă e vorba sĕ nu cădem. Și nu vom cădé!

---

## O serbare germană în Bucurescĭ.

***Bucurescĭ,*** 10 Noemvrie n.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Ultimele trei dile au fost pentru Germanii din Romania dile de sĕrbătóre națională. Reuniunile de cântărĭ germane din tótă țéra s'au întêlnit, au fost representate și multe reuniunĭ germane din strĕinătate, pentru ca împreună sĕ serbeze jubileul de 50 de anĭ al societății de cântărĭ de aicĭ, ce pórtă numele de: „Bukarester Deutsche Liedertafel“.

Societatea acésta, înființată la 1852, posede o casă frumósă pe strada Academiei, c'o sală mare și splendidă, cunoscută în Bucurescĭ sub numirea „sala Liedertafel“. In acéstă sală s'a ținut festivitatea academică cu ocasiunea jubileului.

Societatea are un fond însemnat destinat de a înlesni călĕtoriile cântăreților, când fac escursiunĭ comune și pentru alte trebuințe ale ei.

Ea numĕră în total 13 membri onorarĭ, 2 membri corespondențĭ, 56 membri activĭ, 31 membre active în corul de dame și 205 membri sprijinitorĭ.

Devisa societății „Deutsche Liedertafel“ este: „Durchs Lied zur That“. (Prin cântec la fapte). Ea este centrul tuturor sĕrbărilor. ce întrunesc pe Germanii din capitală, despre care se scrie în diarul festiv jubilar, că „este un centru cultural al germanismului în România, a acelui germanism ideal, care nefiind mărginit de nicĭ un fel de granițe politice, posede în cultivarea cântecului german un razim puternic pentru păstrarea moravurilor germane și a modului de cugetare german“.

Serbările jubilare s'au început Vinerĭ și s'au terminat astădĭ la amiadĭ. Vinerĭ diminéța au sosit la Bucurescĭ societățile și delegațiunile din țéră și din străinătate.

Din Brașov au sosit 75 membrii ai reuniunei de cântărĭ săsescĭ. Din Rĕșnov 38 cântărețĭ ai corului de acolo, dintre cerĭ cei mai mulțĭ țĕranĭ. Dela Sibiiu 6 cântărețĭ. Dela Cernăuțĭ 49. Dela Hanovra Viena etc. In fine reuniunile germane de cântărĭ din Turnu-Severin, Pitescĭ, Azuga, Sinaia, Ploescĭ, Brăila, Galațĭ, Constanța și Rusciuc. Cu totul 16 societățĭ cu peste 300 persóne. De aicĭ din Bucurescĭ au luat parte societățile corale, „Eintracht“ „Transilvania“ și „Vorwärts.“

Toțĭ cântăreții purtau la butonieră însemnele societăților lor și a societății centrale prinse în panclice cu colorile germane.

Ospeții sosițĭ cu trenul de la Predeal au fost primițĭ la gară cu mare entusiasm, cu cântărĭ și musică. De la gară a mers cortegiul până la sediul societății. Pe calea Victoriei multe clădirĭ erau pavoasate cu drapele austriace și germane.

In séra dintâiŭ, a fost în sala băilor Eforiei un mare „Commers de bineventare“, cu care ocasiune s'au ținut vorbirĭ și-au cântat corurile în massă. adecă cu concursul tuturor cântăreților. In fondul salei se vedeau pe scenă între ramurĭ de brad portretele regelui și reginei României apoi ale împĕraților Wilhelm al Germaniei și Fraocisc Iosif al Austro-Ungariei. Peste o miie persóne ședeau la mese.

La festival au luat parte și ambasadorul Germaniei d-l Kiderlen-Wächtel și prim-secretarul legațiunei austro-ungare prințul de Schönburg. Lojile erau ocupate de elita d-nelor și d-relor germane din Bucurescĭ și de damele invitate din societatea română bucurescénă.

Serbarea se începù cu întonarea cântărei „Mahnruf“, după care au urmat trei toaste, cel dintâiŭ ținut de membru comitetului de recepțiune Appel pentru România și casa regală. Appel a dis, că Germanii din România au găsit aicĭ cea mai mare ospitalitate și libertate de așĭ păstra limba, cultul și naționalitatea. Intre strigăte entusiaste de „sĕ trăiască“ și întonarea imnului regal român din partea tuturor societăților în limba germană, s'au cetit telegrama de felicitare către M. S. regele Carol. Asemenĭ toaste s'au ridicat de diaristul Hans Kraus pentru Impĕratul Germaniei și de un membru din comitetul de recepție pentru Impĕratul Austro-Ungariei.

S'au cântat ambele imnurĭ împĕrătescĭ și s'au adresat către împĕrațĭ telegrame. In decursul toastelor damele din lojĭ aruncau florĭ în tóte părțile.

După prima bătaie de florĭ a vorbit ambasadorul german d-l Kiderlen-Wächtel, fiind ascultat de toțĭ în picióre. Ceea ce légă — dise el — pe toțĭ Germanii la un loc este limba germană. Și societatea „Liedertafel“ a păstrat limba germană în cea mai frumósă espresiune a ei, care este cântecul german. Intre altele, d-l Kiderleu Wächtel accentuà, că marele suveran al României, care în pace și rĕsboiŭ a fost cu desĕvîrșire național și român, menține totușĭ în casa sa limba germană.

A închinat în fine d-l Kiderlen pentru societatea „Liedertafel“ din Bucurescĭ și a scusat pe colegul sĕu, ministrul Austro-Ungariei Pallavicini, care fù împiedecat a se înfățișa, vorbind și din partea lui.

Furtunóse strigărĭ de „hoch!“ au salutat vorbirea ambasadorului german, ér din lojĭ se aruncau florĭ și ode ocasionale tipărite în foi volante.

După acésta a cântat fie-care societate deosebit. Inceputul l'a făcut reuniunea de cântărĭ săséscă din Brașov cu trei piese.

Sâmbătă a fost festivitate academică, mare concert la Ateneu și serată festivă cu dans. Duminecă toțĭ membrii au fost invitațĭ la d-na Bragadiru-Luther la un „Früschoppen“ (gustare cu bere, înainte de masă) la Eliseu, ér séra s'a dat representație festivă în teatrul liric.

Astădĭ diminéță serbările s'au terminat c'un „Frühschoppen“ de adio la casa societății.

Am amintit de diarul jubilar festiv, ce a fost edat cu acésta ocasiune de comitetul festiv. In acest diar vĕd, după primul articol, o poesie întitulată „das deutsche Lied“ de Hermann Schroff, redactorul german, care dilele trecute fù urmărit de procurorii din Ardeal.

Óspeții din afară au putut sĕ se convingă cu acésta ocasiune despre libertatea aprópe nemărginită, de care se bucură în România Germanii și toțĭ locuitorii neromânĭ. Vĕ vor puté spune despre acésta mai multe membrii reuniunei germane din Brașov, carĭ au luat parte la jubileul din Bucurescĭ. — v.

---

## Atacurĭ neo-maghiare
### contra națiunilor autochtone istorice ale Ungariei.

Debuturile diariștilor șoviniștĭ de la foile maghiare sunt remarcate și comentate și în Austria, după cum arată un articol publicat sub titlul de mai sus în revista „*Parlamentär*“, din Viena, care dice următórele:

Agitațiunea neo-maghiară contra articolului de lege 44 din anul 1868, (așa numita lege a naționalităților), care nicĭ nu a fost esecutat, sub mantaua revisuirei, în realitate însĕ cu scop de a-l șterge, a început deja sĕ ameţéscă și pe unii Maghiarĭ. Niculae Bartha recomandă în nr. 247 al diarului „M.—g.“ următórele: Restringerea drepturilor naționalităților, legarea de sfóră a instrucțiunei publice (pórázra füzni), supraveghiarea vieții bisericescĭ până în cele mai tainice ascundĕtóre, urmărirea rigurósă a pressei, revisuirea codului penal, controlarea institutelor financiare, instruirea esclusivă a corpului didactic în institutele statului, desființarea tuturor școlelor confesionale, instrucție maghiară în tóte școlele secundare, în geografie, istorie și în literatură — ceeace nu póte privi decât pe școlele sêrbescĭ, românescĭ și săsescĭ, de órece cele slovăcescĭ au fost desființate de mult — supraveghiarea severă din partea statului în seminariile teologice sêrbescĭ-pravoslave, românescĭ atât cele unite, cât și cele ortodoxe, în cele săsescĭ evangelice și în cele rusescĭ unite. Națiunile autochtone istorice din Ungaria — dice ugronistul Nicolae Bartha —„ignoréză cu desăvîrșire datoriile lor legale, abuséză de libertatea pressei. a cuvêntului și a întrunirilor, abuséză chiar și de libertatea religionară și de instituțiunile școlare. Ele s'au organisat pe temeiul identității de limbă și caută sprijin în streinătate(!) pentru opera lor destructivă îndreptată contra organismului de stat“. Tóte aceste afirmărĭ, invențiunĭ, suspiționărĭ și calumnii n'au nicĭ un temeiu, și totușĭ d-l N. Bartha dice: „Afirmările mele n'au nevoie de dovedĭ“ (bizonyitásra nem szorul). Acésta este ceva caracteristic pentru șovinismul neo-maghiar. Insușĭ ministrul președinte K. Szell a fost timbrat de către neo-maghiarii din stânga trădător de patrie în ședința camerei de la 20 Octomvrie.

De la Neo-Prusia învață Neo-maghiarii. In „Bud. Hirlap“ (nr. 294 din 26 Oct.) un órecare neo-maghiar agită pentru ideea unei ocupațiunĭ teritoriale, de órece țéra este a acelei națiunĭ, care posedă pămêntul. „Se póte sĕ nu o vadă acésta politica maghiară, care umblă după imperialismul maghiar? Ea nu vede, că pentru existența națiunei se cere, ca proprietatea fonciară, decă e necesar, prin o nouă cucerire (uj honfoglalással), sĕ trécă în mânile Maghiarilor“. Și dice mai departe neo-maghiarul de la „Bud. Hir.:“ „Trebue sĕ dăm proprietate fonciară la cât se póte de mulțĭ Maghiarĭ, trebue sĕ întindem cât sĕ póte de tare dreptul de proprietate al Maghiarilor“.

„... Trebue sĕ dăm pămênt suficient țĕranului, dér numai țĕranului maghiar. Cerința acésta trebue sĕ resune, ca o sfântă deviză în tótă țéra: proprietate foncieră țĕranului maghiar, atâta proprietate fonciară, încât nu numai sĕ-i ajungă, dér sĕ sĕ se și întindă.“ — De unde sĕ se ia însĕ proprietatea fonciară? Rákosi-Krebsl nu sĕ încurcă cu rĕspunsul: „Trebue sĕ se parceleze și sĕ se dea țĕranilor maghiarĭ domeniile acelor proprietarĭ, carĭ în domeniile lor nu au în vedere patria, ci numai isvorul de venit“, însĕ fiindcă acésta nu s'ar puté face așa ușor, de órece marii proprietarĭ ar trebui despăgubițĭ, Rákosi-Krebsl cere: „Țĕranul maghiar trebue satisfăcut cu proprietatea fonciară a Nemaghiarilor și cu proprietatea fonciară a acelora, carĭ nu vor sĕ se facă Maghiarĭ.“ Trebue luat pămêntul de la Slovacĭ, Ugro

---

aceia, carĭ trăiau în moravurile, carĭ măcar cât de puțin sunt vrednice de a purta nume creștinesc.

Partidului advers se asociară și acei bărbațĭ iluștri, carĭ împodobițĭ cu numele „nemuritorilor“, fac parte din Academia francesă. Căcĭ, după ce o bună parte din seria romanelor sale apăruse și Zola dobândise un mare renume în tótă lumea, el a credut, că ar fi sosit timpul sĕ céră, ca sĕ fie admis și el între acei „nemuritorĭ“ și a candidat la un scaun la Academie, dér aceia considerându-l de nevrednic, de repețite orĭ l'au respins: Zola însĕ nu s'a lăsat înfrânt și în fie-care an îșĭ repeta candidatura.

In realitate nicĭ n'a fost el adevĕratul întemeiator al școlei „naturaliste“; căcĭ înaintea lui au fost Honoré *Balzac* și Gustav *Flaubert.* Zola a întărit numai școla și a vulgarisat'o, făcêndu-șĭ discipulĭ, carĭ urmau calea arătată de dênsul, deși nu cu același succes, cum au fost: *Daudet,* de *Goncourt,* de *Maupassant,* nume de altminterĭ destul de cunoscute. Ér Zola, după ce cu condeiul sĕu fructifer, ajunsese la încheiarea seriei cu romanul numit doctorul Pascal, părea istovit și îmbĕtrânit. Incă și mai mult a decădut cu ultimele sale încercărĭ: *Lourdes, Rome, Paris.* Despre Lourdes a scris o carte blasfemă, ér despre Roma una copilăréscă. Căcĭ în special, ce privesce pe acésta din urmă, după o petrecere de o sĕptĕmână între zidurile orașului nostru, credea, că a putut pricepe atmosfera și spiritul Romei: de sigur o întreprindere prea îndrăsnéță!

De aceea, vĕdênd cum i-se întunecă din di în di renumele și cum se ivesce o nouă cétă de scriitorĭ, mai ales din generația tînĕră, carĭ scârbindu-se de atâtea obscenitățĭ și fărădelegĭ, caută a se adapa din isvórele pure ale doctrinei creștine și ale evangheliei, s'a sforțat din nou a atrage atențiunea asupra sa prin faimósa scrisóre adresată președintelui republicei, în care se silia a apăra pe căpitanul Dreyfus despre care el susținea, că e nevinovat.

Prin acésta însĕ nu șĭ-a rehabilitat renumele și norocul. și puțin s'a mai vorbit despre dênsul până în diua acea nefastă, când cu mare grózä am audit. că a repausat subit, omorît de exhalațiunea oxidului de carbon....

A lăsat în urmă o avere mare, prețul fărădelegilor și al corupțiunei, — și a mai lăsat operele sale, însemnate. decă le considerăm după mulțimea lor și după arta și dibăcia, cu care au fost scrise, dér decă le considerăm după bunătate și după virtutea vrednică de un bărbat, aprópe fără nicĭ o valóre. La întrebarea unui tată, însușĭ a rĕspuns cu o ocasiune, sĕ nu dea cărțile lui spre cetire fetelor sale: dér abstragênd de la fete, óre care bărbat cu mintea solidă le-ar puté ceti fără sĕ înroșéscă? Numele lui Zola va rĕmâné așadér înaintea posterității, ce e drept un nume mare, însĕ detestnbil și odios, pe care nimenĭ nu-l va vorbi de bine și pe care fórte mulțĭ îl vor plânge drept causă a perdării lor.*)

*) „Aemilio itaque Zolae nomen supererit magnum quidem, sed triste, sed ingratnm, cui nulli benedicent, quod plurimi suae perditionis causam dolebunt.“

Trad. **Delaletca.**

Ruşi, Sêrbĭ, Românĭ, Saşĭ şi Şvabĭ şi dat ţĕranilor maghiarĭ. Acéstă tactică de expropriaţie neomaghiară imitată după cea Neo-prusiană, se lovesce ce e drept în §-ul 172 al codului penal ungar (art. 37 din 1880), dér de acésta Neo-Maghiarul Rákocsi-Krebsl puţin sĕ sinchisesce, căcĭ el e de părere: „Lumea póte sĕ piară, décă lumea nóstră nu se póte ţiné; sĕ piară ideile, frumuseţile tóte, sĕ piară adevĕrul! Aş vrê sĕ scriu pe ceriu cu litere de flacără: „*Pereat justitia, sed fiat Hungaria*“!

După cum stau lucrurile însĕ proprietatea fonciară în Ungaria o acaparéză Neo-Maghiarii, aceeaşĭ rassă, care se face stăpână pe proprietatea fonciară şi în Galiţia. Pe de altă parte Maghiarii, ca şi Slavii (ca şi Saşii, Şvabii şi în parte şi Românii! Tr.) emigréză în alte ţĕrĭ!...

## SCIRILE DILEI.

— 29 Octomvrie v.

**Procesul „Cărţii de Aur“.** Pertractarea finală în procesul intentat pentru volumul I din „*Cartea de Aur*“, conform actului judecătoresc înmanuat erĭ d-lui *T. V. Păcăţian*, se va ţiné în *24 Nov.* st. n. înaintea curţii cu juraţi din Clujiŭ.

**Procesul „Darului de Pascĭ“.** „Tribuna“ de Marţĭ scrie: Curia *a nimicit hotărîrea tribunalului din Clujiŭ*, care respinsese pe procuror cu cererea lui de acusă contra autorului biografiei lui — Ioan Buteanu. Cu celeritatea, ce-l caracterisézâ în timpul din urmă, tribunalul a şi fixat ḑiua de pertractare înaintea curţii cu juraţi pe 21 l. c., după cum sună înscünţarea făcută aḑĭ redactorului de la „Fóia Poporului“.

**Din congregaţia comitatului Coşocna.** Despre desbaterile din congregaţia comitatului Coşocna am mai primit încă un raport, care consună apróре întru tóte cu cel ce l'am publicat în numĕrul de erĭ. Persóna, care ne scrie spune, că advocatul jidov Dr. Adalbert *Bernat*, militând pentru adresa comitatului Pojun, a vorbit despre România, Rusia şi Germania, unde naţionalităţile esistente acolo sunt aduse la reson. A ḑis, că Ungurii din România sunt scoşĭ din tóte drepturile. D-l Dr. Bernat — observă corespondentul nostru — se face a nu sci, că altele sunt referinţele din România, şi altele cele din Ungaria şi Transilvania. Statul român habar n'are de aceea, că statul şi societatea maghiară subvenţionéză şcolĭ unguresci în România şi că societăţile maghiare de acolo cu ocasiunea festivităţilor pórtă în frunte flamure cu tricolor maghiar, pe când noué poporului autochton din ţéra acésta, care numĕrăm milióne de suflete, nu ni-se permite întrebuinţarea tricolorului român. — I-a rĕspuns advocatul Indre, a căruĭ vorbire am dat'o erĭ în estras.

**Eminescu în conflict cu codul penal austriac.** „Deşteptarea“ din Cernăuţĭ scrie: Concertul „Armoniei“ de Vinerĭ séra a fost însoţit de-o surprindere. Oficiul de censură a interḑis, din causa textului, esecutarea ultimului punct din program „*La arme*“, musica de Méhul, textul de Eminescu. Surprinderea a fost generală, căcĭ aşa ceva nu se aştepta faţă de un op de pură artă. Sermanul geniu al lui Eminescu! Când însufleţit de focul sacru al inspiraţiei, a dat viéţă versurilor sale „La arme“, nu s'a gândit, că esistă în lume şi un cod penal aplicabil la acele versurĭ. Ar fi interesant, décă un jurisconsult nu s'ar sfii de ostenélă şi ar cerceta, ce paragrafĭ din codul nostru penal se potrivesc, şi anume la carĭ versurĭ. Încalte se scie lumea întrégă, că geniul lui Eminescu a comis şi crime şi că unui brav cetăţén austriac nu îi este permis sĕ-l admire fără încunjur.

**Consiliu comunal socialist.** In comuna Bulkesz din comitatul Baciŭ la alegerile comunale au fost aleşĭ 12 consilierĭ socialiştĭ, aşa că întreg consiliul comunal este *social-democrat*.

**Pentru masa studenţilor românĭ din Braşov** au întrat de la „*Oraviceana*“ societ. pe acţii în Oraviţa *cor. 20* — şi de la un anonim tot din Oraviţa: cor. *10*. Priméscă marinimoşii donatorĭ cele mai vii *mulţămite*. — *Direcţiunea şcólelor medii gr. or. române*.

**Mulţămită.** Onorata direcţiune de la „Vlădésa“, institut de credit şi economii în Huedin, prin decisiunea din anul curent nr. 26 a binevoit a acorda „Fondului pentru înfiinţarea unei şcóle de fetiţe în Clujiŭ“ un ajutor de 20 cor. Pentru acest ajutor binevoéscă a primi onor. Direcţiune cea mai sinceră mulţămită a comitetului de administraţiune. — Dr. *Georgiu Ilea*, cassar.

**Seminarul român din Lipsca.** A apărut anuarul IX al seminariului din Lipsca, publicat de profesorul Dr. Gustav *Weigand*. (Neunter Jahresbericht des Instituts f. rumänische Sprache (rumänisches Seminar) zu Leipzig. Herausgegeben von dem Leiter des Instituts Dr. Gustav Weigand. Leipzig. Iohann Ambrosius Barth. 1902). Anuarul cuprinde pe 236 paginĭ 4 lucrărĭ dintre carĭ 2 ale d-lui Weigand, tratând una despre elementele ţângăiescĭ romanisate, ér a doua un studiu asupra dialectelor din Moldova şi Muntenia. Dr. Weigand îşĭ descrie observaţiile făcute în Săcuime unde trăiesc 30.000 Românĭ (numai?) între 420.000 Săcui. Cincĭ mii din acei Românĭ sunt deja maghiarisaţĭ, de şi ţin morţiş la confesiunea ortodoxă şi se mărturisesc de Românĭ. Vorbind despre Moldova, d-l Weigand relevéză influenţa desastruósă a „scriitorilor“ evrei asupra limbei române. La seminar au fost înscrişĭ anul trecut 18 studenţĭ: 12 Nemţĭ, 6 Românĭ. Anul acesta s'au înscris 20 studenţĭ, partea cea mai mare Nemţĭ, apoi un Frances din Elveţia, doi Saşĭ din Transilvania şi un Sêrb din Semlin.

**Fişpan pus sub curatelă.** Tribunalul reg. din Becicherecul-mare a pus pe fişpanul comitatului Torontal, contele Nic. *Bethlen*, sub curatelă pe motiv de alienaţie mintală.

**Preot fugar.** Parochul catolic din Ciongrad Anton *Hegyi*, care fusese condamnat la închisóre de stat, s'a refugiat dinaintea pedepsei în Elveţia.

**Şi-a vêndut nevasta.** Se scrie din *Mişcolţ*: Diierul *Magyar* Balint din Mişcolţ trăia de trei anĭ în căsĕtorie cu spălĕtorésa *Zsotos* Ana. Intr'una din serile trecute, Magyar mergea cătră casă c'un cunoscut al sĕu, Kocsis András. Amêndoi erau turmentaţĭ. Femeia nu i-a primit amical, mai ales pe Kocsis, care în secret umbla mult în călcâiul ei. Femeia cam făcea gură. Atuncĭ bărbatul i-a ḑis: „Ar fi bine sĕ mai tacĭ şi sĕ te împrietinescĭ cu omul acesta. Mi-e pretin bun. Te dau luĭ. De aḑĭ încolo ai sĕ fii nevasta lui.“ Femeia lăsă pe bărbatul beat sĕ vorbéscă, dér când mai în urmă însu-şĭ Magyar îl încuragiă pe Kocsis sĕ o îmbrăţişeze, Zsotos Ana luă un cuţit de pe masă şi ameninţă pe Kocsis că-l va înjunghia, décă s'ar apropia de ea. Bărbatul se înfuriă aşa de mult, încât puseĭ mâna pe un scaun şi dă sĕ isbéscă în cap pe nevastă. La a doua lovitură femeia apĕrându-se, înfipse cuţitul în pieptul bărbatului. Kocsis vĕḑênd primejdia fugi. Magyar fù dus la spital, ér nevasta la poliţie, de unde, după-ce fù ascultată, au pus'o pe picior liber.

**Invitare la adunarea de proprietarĭ**, ce se va ţine la 21 Noemvrie st. n. la órele 10 a. m. în sala de la casa statului din Braşov. La ordinea ḑilei: Alegerea unui comitet compus din proprietarĭ spre scopul de a esecuta curăţirea canalurilor de drenaj de pe livadia cea mare. *Braşov*, 4 Noemvrie 1902. — *Oskar Alesius*, preşedintele comitetului esecutiv pentru esecutarea lucrărilor de drenaj, grupa II, livadia cea mare.

**Lipsă de demnitate naţională.** In cunoscuta afacere a pamfletului celor 21 învĕţătorĭ din Sĕlagiu, ni-se comunică din partea unui amic din părţile acelea, că solgăbirĕul Tarpai Miklos a luat parte la cercetarea disciplinară pornită contra lui Olteanu din oficiu, supraveghiând — conform unei „norme vechĭ — din partea administraţiunei, ca cercetarea sĕ se facă în ordine, adecă sĕ se împedece neorînduielĭ, tumulturĭ séu volnicii din partea poporului iritat. Delegatul administraţiei are drept sĕ-şĭ dea şi el părerea, respective sĕ raporteze despre starea lucrului după impresiunile primite, dér nu póte nicĭ pedepsi, nicĭ scăpa pe acusat.

In cât privesce pe Olteanu, învĕţătorul din Periceiŭ, amicul nostru ne scrie, că a funcţionat timp de 30 anĭ ca învĕţător şi cantor şi că şi-a îndeplinit întotdéuna datoria în mod conscienţios, a fost premiat în douĕ rîndurĭ cu premiile d-lui Gh. Pop de Băsescĭ, este vice-preşedintele reuniunei învĕţătorilor şi până la numitul „manifest“ nu a greşit întru nimica faţă cu îndatoririle, ce le are un învĕţător român. Are Olteanu însĕ şi o greşală, anume, că este „brusc şi provocător“, ceea-ce l'a dus la conflicte cu mai mulţĭ locuitorĭ din sat, din carĭ conflicte, prin aţîţarea unor „ómenĭ bunĭ“, a resultat cercetarea disciplinară, în urma căreia Olteanu *a fost suspendat* în ḑiua de 7 Noemvrie de la funcţiunea sa de învĕţător şi cantor.

Atâta am mai ţinut de necesar a releva în afacerea lui Olteanu, fără sĕ slăbim prin acésta întru nimic cele scrise deja în afacerea „manifestului“ celor 21 învĕţătorĭ.

## Sfinţire de şcólă.

— Octomvrie 1902.

Diua de 26 Octomvrie a. c. a fost o adevĕrată ḑi de sĕrbătóre pentru comuna bisericéscă gr. cat. din Ludoşul-de-Mureş. Cu mic cu mare alergară toţĭ în diminéţa acelei ḑile, ca sĕ-şĭ vadă fructul ostenelelor lor, la şcóla edificată în anul acesta.

Un edificiu vrednic de misiunea, ce o are şcóla pentru popóre, se ridică în unul din celea mai frumóse posiţii ale Ludoşului. Călĕtorului de pe valea Mureşului din depărtare i-se înfăţişéză şcóla şi biserica în stil frumos — precând celelalte părţĭ a le Ludoşului stau ascunse în vale — ca douĕ fortăreţe ale credinţei şi prosperărei nóstre.

Binecuvêntarea şcólei, ce era îndesuită de inteligenţă şi popor, s'a început la 11 óre. De faţă erau şi autorităţile civile. Sfinţirea a fost celebrată de Rev. domn canonic Dr. Augustin *Bunea*, care în calitate de inspector şcolar archidiecesan, n'a pregetat a alerga, ca parte sĕ ia la bucuriile ce le simte comuna acésta bisericéscă, vĕḑêndu-şĭ isprăvit edificiul şcolar. Rĕspunsurile au fost esecutate de corul plugarilor românĭ din Ludoş, în 4 vocĭ, sub conducerea zelosului învĕţător Vasile Morariu.

Aicĭ nu pot sĕ nu reflectez, că în părţile acestea corul d-lui Vasilie Morariu e singurul în felul sĕu. Prin rĕspunsurile şi cântările esecutate în decursul festivităţii, a stors nu numai încântarea conaţionalilor sĕi, ci chiar şi admiraţiunea strĕinilor. Ore n'ar pute înfiinţa şi ceilalţĭ învĕţătorĭ din împrejurime astfel de corurĭ? De ce óre nu iau esemplu de la colegul lor?

După sĕvîrşirea binecuvêntării, distinsul nostru bărbat Dr. Augustin *Bunea*, într'un limbagiu frumos, pe înţelesul tuturor espune menirea şcólei, aduce mulţămite poporului şi păstorului lor, d-lui Nicolau Solomon, care în timp scurt de 20 de anĭ a sciut conduce poporul sĕ-şĭ edifice biserică şi şcólă atât de frumóse. După aceea predă şcóla învĕţătorului şi senatului scolastic, arătând într'un mod cât se póte de plastic şi frumos, că învĕţătorul are sĕ sădéscă în tinerile mlădiţe pe lângă cunoscinţele necesare în viaţa practică, şi virtuţile adevĕrat creştinescĭ, carĭ ridică atât pe individiĭ singuraticĭ, cât şi popórele. Partea acésta a vorbirei a lăsat urme adâncĭ în ascultătorĭ. Regret fórte mult, că n'o pot reda din cuvênt în cuvênt, căcĭ în mediul în care trăim aḑĭ am avea ḑilnic lipsă de astfel înpintenărĭ spre calea virtuţii.

După vorbirea d-lui canonic a urmat un frumos program de declamărĭ şi poesii esecutate de corul plugarilor.

Mai întâiŭ o fetiţă declamă o poesie, în care prin o paralelă fórte frumósă arată rolul bisericei şi al şcólei de care are sĕ asculte poporul. Un dialog declamat de douĕ fete espune folósele şcólei. Alt punct e declamarea unui elev, prin care mulţămesce părinţilor şi rev. domn protopop pentru dragostea, ce au avut'o zidindu-le o şcólă atât de frumósă.

A urmat apoi o vorbire ţinută de unul dintre curatorĭ, care mulţămesce în numele poporului d-lui protopop pentru buna chibzuială cu care a sciut sĕ-i conducă timp de 20 de anĭ, enumerându-i şi meritele mai însemnate, ce le-a avut pentru comuna bisericéscă gr. cat. din Ludoş.

La acésta rĕspunde Rev. domn protopop Nicolau *Solomon* prin o cuvêntare frumósă şi emoţionantă ce a stors lacrămile multor ochĭ. D-sa spune, că prin acésta numai datorinţa de păstorĭ sufletesc şi-a împlinit'o.

După vorbirea domnului protopop ne-am depărtat în sunetul marşului „Audĭ buciumul cum sună“, încântaţĭ de frumosul edificiu şi de folosul ce-l va aduce, care nu e ocrotirea de vênt şi plóie, ci câştigarea cunoscinţelor necesare.

*Delacâmp.*

NECROLOG. Reuniunea sodalilor românĭ din Sibiiu, cu adâncă durere aduce la cunoscinţa tuturor amicilor şi cunoscuţilor, că mult regretatul ei controlor **Ioan Roşca**, măestru-pantofar, după scurte suferinţe, în mod subit, a trecut la cele vecînice astăḑi Joi, în 6 Noemvrie n. a. c., la 8 óre diminéţa în etate de 47 anĭ. Rĕmăşiţele pămêntescĭ ale neuitatului rĕposat se vor lua din casa mortuală (strada Pot plăcii Nr. 19) şi se vor aşeḑa spre vecînică odihnă Sâmbătă, în 8 Noemvrie n. a. c., la 2 óre d. a., în cimiterul gr. cat. din loc.

Fie-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

*Sibiiu*, în 6 Noemvrie st. n. 1902.

— *Comitetul.*

## ULTIME SCIRI.

**Bucuresci**, 11 Noemvrie. Regele Carol şi suita au plecat aḑĭ peste Dunăre la Rusciuc. Pressa oficiósă consideră visita de la Rusciuc ca un eveniment de cel mai fericit augur pentru relaţiunile dintre cele douĕ ţĕrĭ vecine.

**Sofia**, 11 Noemvrie. Diarul oficios „Mir“ consacră un elogios articol Regelui Carol şi României. Poporul bulgar, ḑice „Mir“, n'a uitat prietinia seculară a vecinului nostru, care este apropiat de noi prin destinele istorice şi care este un popor al progresului; n'a uitat nicĭ sacrificiile, pe carĭ acum 25 anĭ le a adus pentru crearea principatului liber. Naţiunea bulgară cu dragoste va întâmpina pe capul statului român şi va mărturisi încă odată recunoscinţa şi respectul sĕu.

**Sofia**, 10 Noemvrie. Primul ministru *Danev* a declarat, că visita regelui Carol în Bulgaria însémnă împăcarea definitivă între Bulgarĭ şi Românĭ. Pressa bulgară încă consideră visita acésta, ca un mare eveniment naţional.

### Sosiţĭ în Braşov.

Pe ḑiua de 10 Noemvrie.

Pomul verde: Bartha, Fritsch. Budapesta.
Europa: Puşcariu consul c. şi r. Tiflis; Fuchs, Harda; Dr. Kiss, Braşov: Ipsen, Mediaş; Corvin, comerciant, Orăştie; Balonescu, Frankfurt; Davidovits, Szalay, Pesta; Kovács, Singer, Sándor, Fischer, Fuchs, Widrich, Prager, Skliva, Viena.

*Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.*
*Redactor responsabil: Traian H. Pop.*

## Cursul pieței Brașov.

Din 10 Novembre n. 1902.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnot rom. | Cump. | 18.90 | Vênd. | 18.94 |
| Argint român. | „ | 18.80 | „ | 18.88 |
| Napoleond'orĭ. | „ | 19.04 | „ | 19.07 |
| Galbenĭ | „ | 11.20 | „ | 10.30 |
| Ruble Rusescĭ | „ | 2.54 | „ | —.— |
| Mărcĭ germane | „ | 117.25 | „ | —.— |
| Lire turcescĭ | „ | 21.40 | „ | 21.50 |
| Scris fonc. Albina 5% | | 101.— | „ | 102.— |

Nr. 15677—1902.

## PUBLICAȚIUNE

**referitóre la vinderea birtului orășenesc din Timișul de sus.**

La 20 Noemvrie 1902, 10 óre a. m. se va ține în localitatea oficiului economic orășenesc licitațiune cu oferte pentru vinderea birtului orășenesc din Timișul de sus înscris în protocolul cărții funduare a Brașovului Nr. 1 A + Nr. ord. 119 Nr. top 25408, 25409 — constătător din edificiile pentru cârciumă, curte și un fênaț, cu o suprafață în mărime de 2581 m. □

Ofertele sunt a-se presenta în scris la oficiul economic orășenesc până la diua de licitație, tot de-o dată și în diua pertractării ofertelor.

Oferte orale se pot face în diua de licitațiune.

Condițiunile ofertelor și ale licitațiunei precum și cele ale contractului de cumpĕrare ce se va încheia, se pot lua în vedere în localul oficiului economic orășenesc în fie care di în decursul órelor de funcțiune și până la diua de licitațiune.

Brassó, în 21 Octomvre 1902.

2—3 (731) *Magistratul orășenesc.*



### Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face orĭ și când pe timp mai îndelungat sĕu lunare.



Sz. 11026—1902.
tlkv.

### Árverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a „Furnika“ tak.-pénztár végrehajtatónak Motok Juon Nicolae végrehajtást szenvedő elleni 240 kor. — fil. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törv.-szék (a fogarasi kir. járásbiróság) területén levő, a Szeszcsor községben fekvő, a szeszcsori 91 sz. tljkvi 189, 190/1 hrsz egész ingatlanra a rajta levő házzal 347 kor.

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| 216 | hrsz. egész ingatlanra | 20 kor. | 1830/2 | hrsz. egész ingtlanra | 24 kor. |
| 359/1 | „ „ „ | 46 „ | 1877/2 | „ „ „ | 2 „ |
| 647/1 | „ „ „ | 19 „ | 1910/2 | „ „ „ | 5 „ |
| 1067 | „ „ „ | 28 „ | | a szeszcsori 98 sz tljkvben | |
| 1103 | „ „ „ | 24 „ | 265 | hrsz egész ingatlanra | 11 „ |
| 1284 | „ „ „ | 6 „ | 772 | „ „ „ | 7 „ |
| 1547 | „ „ „ | 13 „ | 807 | „ „ „ | 2 „ |
| 1548 | „ „ „ | | 1341 | „ „ „ | 3 „ |
| 1577/2 | „ „ „ | 22 „ | 1474 | „ „ „ | 14 „ |
| 1613/2 | „ „ „ | 15 „ | | | |

koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1902 évi Deczember hó 2-ik napján délelőtt 9 órakor** Szeszcsor község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügy ministeri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezehez letenni avagy az 1881. LX t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1902 évi augusztus hó 19-ik napján.

**A kir. járásbiróság, mint tlknyvi hatóság.**

Schupiter,
kir. albiró.

730.1—1



Tipografia A. Mureșianu, Brașov.